

Naš Dom. Zbirka povesti, pesmi in narodnega blaga. II. zvezek. Drugi ponatis. V Celju 1908. Izdala in založila „Zvezna trgovina“ v Celju. Cena? — Knjižica prinaša na 116 straneh dve povesti, in sicer „Zadnji grof celjski“ in „Iskalci biserov na otoku Sv. Duha“. Zadnja je prevedena iz ruščine.

„**Boj za slovensko vseučilišče**“. Pod tem naslovom je izdala „Slovenska dijaška zveza“ v Ljubljani knjižico, kateri namen je, idejo slovenskega vseučilišča popularizirati. — Cena izvodu je 50 h, če se naroči najmanj deset izvodov, pa 30 h. Naroča se v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani.

A. Rapè: Mladini. I. zvezek z 8 slikami. Ljubljana 1909. Izdalo in založilo društvo za zgradbo učiteljskega konvikta. Tiskala „Učiteljska Tiskarna“ v Ljubljani. Cena 1 K, po pošti 16 h več. — Lično vezana knjižica prinaša osmero otrokom namenjenih in, reči smemo, tudi primernih povestic, ki se bodo otročji duši vsekakor prilegale in primilile. Rapè nam je že znan kot dober spisovatelj otroških spisov. — Slike v knjižici po izpeljavi seveda niso kdovekaj, a ne dvomimo, da bodo vršile svoj namen ter budile domišljijo mladih glav.

„**Pod cesarjem Franc Jožefom I.**“ (Obrisi.) Spisal F. L. Tuma. Ponatis iz „Domovine“. Celje 1909. Založila „Zvezna trgovina v Celju“. Tisk „Zvezne tiskarne v Celju“. Cena?

Carniola. Izšla sta prvi in drugi sešitek drugega letnika tega časopisa. Prinašata več zanimivih člankov in sestavkov izpod peresa dr. V. Šmida, dr. G. Sajovica, vseučiliškega profesorja Hilberja, L. Pintarja i. t. d.

Ivan Sjergjevič Turgenjev: Prva ljubezen. Iz ruščine prevel dr. Gustav Gregorin. Trst 1909. Tiskala in založila tiskarna „Edinost“. Cena 1 K, po pošti 20 h več.

Poljub. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světlá. Iz češčine prevel F. P. Trst 1909. Tiskala in založila tiskarna „Edinost“. Cena 80 h, po pošti 20 h več.

Silvije Strahimir Kranjčević: Odrbane pjesme omladini. Tisak i naklada Daniela A. Kajona. Sarajevo, 1909. Cijena K 1.50.

Gledišče.

Slovensko gledišče. A. Drama. Konec sezone nam je prinesel še nekoliko dramskih novosti. Dne 13. marca so se uprizorili prvič na našem odru „Tujci“, drama v štirih dejanjih, spisal R. Havel. Realistična reč! Človek bi mislil, da živimo zopet v Zolovih časih. Dolgoveznost je slaba stran tega dramskega proizvoda. V drugem dejanju se ponavlja to, kar smo videli in čuli že v prvem dejanju. Priznati pa se mora pisatelju, da dobro pozna kmečke ljudi, ki so si menda povsod precej podobni. Vsak hip so drugi, zdaj dobri, zdaj zlobni, kakor zahteva njih — samopašnost. Egoizem je edina razlaga za njih početje, pa tudi edina vez dejanju v drami. Prava drama to pač ni — nekaj slik samo, kos življenja, in vendar tudi ne — povsem življenje! Da se sproži orožniku puška in zadene Dobravčevega sina krogla, je — deus ex machina. A moralo se je zgoditi, ker bi se Dobravec sicer ne skesal! To se pravi: pisatelj si ni znal drugače pomagati! Bilo bi vsekakor

lepše, ko bi bil Dobravec došel po drugih potih do pravega spoznanja! Toda v drami so take stvari pač težke!

„Razporoka“ (Un divorce), drama v treh dejanjih, francoski spisala Paul Bourget in André Cury, ki smo jo videli prvič na našem odru dne 23. marca, je psihološko delo v najčistejšem pomenu besede. Pri tej kombinaciji zunanjih razmer, ki jo podaja drama, je čuvstvovanje in mišljenje nastopajočih oseb tako človeško, tako naravno, da bolj biti ne more. Je li mar čudno, da se začno ženski s tako globokim verskim prepričanjem, kakor ga ima Gabrielle, buditi naposled dvomi o dopustnosti razmerja, v katerem živi? In mar ni naravno, da Lucien ne ljubi svojega očima tako, kakor bi ljubil pravega očeta? Ali vpraša se, če je drama res tako breztendenčna, kakor se vidi na prvi pogled! Gotovo, nikake kričavosti ni v njej. Slabe posledice razporoke bi bila pokazala pisatelja lahko še vse bolj živo, ne da bi se jima moglo očitati, da sta grešila zoper objektivnost. Koliko pa je tako idealnih očimov, kot je Darras, ki res ljubi tujega otroka kakor svojega! Čisto naravno bi nastali med očimom in pastorkom lahko še vse večji konflikti, nego nastanejo. In vendar! Nismo rabili brez namena besede „kombinacija“. Baš tu tiči kolikor toliko tendence! Ne samo v tem, kar se pove, ampak tudi v tem, kar se zamolči, je lahko namen. Nehote nam prihaja na misel: kako pa to, da je Lucien pri materi in ne pri očetu? Ničesar nismo čuli v drami o tem. Ne poznamo dotičnih zakonskih določil, a zdi se, da bi šli sinovi praviloma očetu, razen če je morda kak poseben vzrok za to, na pr. če je vzgoja otrokova v nevarnosti. No, če je pa tu kak tak vzrok, potem bi abbé, ki odloči, da naj ostane Gabrielle radi hčere še nadalje pri Darrasu, odobral morda tudi, da je šla radi sina strani od svojega moža ter mu preskrbela boljšega vzgojitelja! Glede te točke ni vse v redu v drami, tu je nekaj narejenega, in kjer je kaj narejenega, tam je prav gotovo tudi tendenca! — Igralo se je dobro, dasi nam gospa Borštnikova kot Gabrielle ni tako ugajala kot drugim. Je imela posamezne velike momente, a opazili smo v njeni igri tudi dokaj praznot.

Dne 21. marca se je uprizoril prvič pri nas Schillerjev „Tell“, žal, slabo. Ponuditi poglavitno vlogo diletantu, je eksperiment, ki naj bi se v bodoče ne ponavljal!

Razen navedenih smo imeli zadnji čas še sledeče dramske predstave: dne 7. marca popoldne „Deseti brat“, 19. marca popoldne biblijski igrokaz „Jožef in njegovi bratje“, 1. aprila popoldne „Ben-Hur“, zgodovinski igrokaz iz Kristusovih časov, in 9. aprila zvečer in 4. aprila popoldne „Dobri sodnik“, burka v treh dejanjih.

B. Opera in opereta. Opera nam je nudila zadnji čas same reprize, in sicer so se pele: dne 2. in 7. marca tretjič, oziroma četrtič „Mascotte“, dne 5., 9. in 11. marca „Cavalleria rusticana“ in „Glumači“, dne 16., 19. in 25. marca Čajkovskega „Onjegin“, a 21. marca popoldne sedmič „Madame Butterfly“. —

Izmed operet se je dne 27. marca v sedmič pel „Valčkov čar“, a 30. marca in 3. ter 5. aprila kot novost „Donna Juanita“, opereta v treh dejanjih.

Dr. Fr. Zbašnik.

